

Utenriksministeren

Siv Jensen
Parlamentarisk leder
Fremskrittspartiets stortingsgruppe
Stortinget, 0026 Oslo

Oslo, 24 juli 2009

— **Vedr. utsendelse av Mulla Krekar**

Jeg viser til ditt brev mottatt ved Statsministerens kontor 23. juli 2009 hvor du stiller spørsmål om inngåelse av en avtale med irakiske myndigheter om retur av personen kjent som Mulla Krekar. Statsministeren har bedt meg besvare henvendelsen.

Regjeringens linje har hele tiden vært at Mulla Krekar skal returneres ved første anledning, slik utlendingsmyndighetene har besluttet og Høyesterett har stadfestet. Vi arbeider målrettet for at det skal kunne skje snarest mulig.

Når dette ikke har skjedd til nå, har det følgende bakgrunn:

Norske myndigheter kan ikke sende en person til et sted der det er reell fare for at vedkommende vil utsettes for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Dette prinsippet om returvern er kjent under betegnelsen *non-refoulement* og er gjennomført i norsk lov, bl.a. i utlendingsloven, utleveringsloven og menneskerettsloven.

I denne sammenheng er særlig Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 3 om beskyttelse mot tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff relevant. Andre bestemmelser av særlig betydning, er EMK artikkel 2 om retten til liv, samt forbudet mot dødsstraff i 6. og 13. protokoll til EMK. Det vises også til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 7, og FNs torturkonvensjon artikkel 3. Norske myndigheter har et selvstendig ansvar for å sørge for at disse forpliktelsene etterleves.

For å sette denne saken i perspektiv, vil jeg samtidig minne om at ingen europeiske land har åpnet for retur til Irak av personer som settes i forbindelse med terror.

Om forholdene i dag ikke tillater retur, så arbeider vi likevel for at retur skal gjøres mulig. Vi anser arbeidet med en generell returavtale som et viktig skritt i denne retning. Vi har i lengre tid arbeidet for å få på plass en avtale om retur til Irak av irakere som har fått avslag på søknad om asyl i Norge. Avtalen ble undertegnet 15. mai i år av representanter for det norske og det irakiske utenriksdepartement. Avtalen legger til rette for en ordnet gjennomføring av både frivillig og tvungen retur av irakere. Returavtalen omfatter prinsipielt enhver irakisk borger som ikke lenger har grunnlag for opphold i Norge, inklusive Mulla Krekar.

Ved retur til Irak, vil imidlertid Mulla Krekar trolig bli avhørt og tiltalt for forbrytelser i forbindelse med terrorvirksomhet, med dødsstraff som strafferamme. På grunnlag av midlertidig antiterrorlovgivning i Nord-Irak, der Krekar kommer fra, rapporterer FN og andre om bruk av tortur og mishandling i forbindelse med fengsling og avhør. Både spørsmål om iverksettelse av dødsstraff og effektive garantier mot bruk av tortur eller nedverdiggende eller umenneskelig behandling, reiser fortsatt vanskelige spørsmål i forhold til situasjonen i Irak, inklusive muligheten for effektiv kontroll av etterlevelsen.

Det følger av våre folkerettslige forpliktelser at for å returnere Krekar til Irak, må vi ha en garanti for at dødsstraff ikke vil bli gjennomført og for at han ikke vil bli utsatt for tortur eller nedverdiggende eller umenneskelig behandling. En slik garanti må komme fra kompetente irakiske myndigheter.

Vi må videre være tilstrekkelig trygge både på at de gitte garantier vil bli overholdt, og på at vi i ettertid vil ha anledning til å forsikre oss om dette i praksis.

Det er også vesentlig at de interne ansvarsforhold i Irak, gjeldende regler og ikke minst praksis, er tilstrekkelig klare.

I NBC-programmet (vist i TV2 23. juli) om Mulla Krekar dukker det, som du viser til i ditt brev, opp et papir fra en kurdisk anti-terrororganisasjon i Nord-Irak som fremstilles som den garantien Norge trenger for å kunne returnere Mulla Krekar til Irak. Jeg merket meg at du i TV-programmet får deg presentert dette dokumentet, og at du uttaler at dette er tilstrekkelig som garanti.

Slik vi ser det, kan dette dokumentet ikke anses som en tilstrekkelig garanti.

Det er blant annet ikke utstedt av sentrale myndigheter i Irak, men tilsynelatende underskrevet av en representant for de regionale myndighetene i Nord-Irak, uten at vedkommende fremstår som kompetent eller legitimert til å forplikte Irak folkerettslig.

Også i sitt innhold er papiret mangelfullt. Det gis ingen garanti mot fremtidig eksekvering av en eventuell dødsstraff, til tross for utsagn i programmet om det motsatte. Om dødsstraff sier papiret kun at det er blitt en stans i gjennomføringen av henrettelser i regionen, med en uklar henvisning til sivil domstol. Det er således ingen

garanti mot fremtidig gjenopptakelse av henrettelser. Og som nevnt hefter det begrunnede og alvorlige spørsmål til dagens fangebehandling i Irak generelt, inklusive i de nordlige delene av landet.

Dokumentet endrer følgelig ikke returforutsetningene for Krekar til Irak. Utenriksdepartementet har likevel sendt kopi av dokumentet til de sentrale irakiske myndigheter. Selv om det hadde fylt vilkårene for en garanti, ville det kun utgjort en av de ovennevnte forutsetninger som må være tilstede for at Mulla Krekar kan returneres til Irak, herunder at norske myndigheter har forvissnet seg om at det ikke foreligger en reell risiko for at den utleverte vil bli eksekvert eller utsatt for tortur.

Vi registrerer at det er positive utviklingstrekk i Irak. Jeg merket meg dette i mine samtaler både med den irakiske utenriksminister og menneskerettighetsminister. Likevel må vår konklusjon bli, slik jeg erfarer at andre europeiske land også konkluderer i den nåværende situasjon, at det i lys av våre menneskerettslige forpliktelser ikke er mulig å returnere Krekar til Irak i dagens situasjon.

Vi er i en prosess med irakerne om et garantidokument med styrket innhold og utstedt av de rette myndigheter i Irak. Men som nevnt må vi i tillegg forholde oss til at slike garantier gjentatte ganger av Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg er avvist som et tilstrekkelig grunnlag i seg selv for retur i den situasjon som foreligger. Som nevnt må vi forsikre oss om at innholdet i garantien følges opp i praksis.

I saken *Saadi mot Italia* 2008 (saksnummer 37201/06) som gjaldt utvisning av en terrormistenkt utenlandsk borger fra Italia til Tunis, la Den europeiske menneskerettsdomstolen vekt på at en rettslig garanti som henviste til nasjonal lovgivning og mottakerstatens tiltredelse til relevante konvensjoner om beskyttelse av menneskerettighetene, ikke var tilstrekkelig til å fjerne risikoen for overgrep ved utvisning hvor det var rapportert en utbredt bruk av metoder som er klart i strid med EMK (paragraf 149).

Det samme ble resultatet i saken *Chahal mot Storbritannia* 1996, som gjaldt utvisning av en sikh-leder til India (RJD 1996 s. 1831). Garantier gitt av indiske myndigheter ble ikke ansett tilstrekkelige. Også FNs torturkomité og menneskerettskomiteen har avvist å bygge på garantier, bl.a. i sakene *Agiza mot Sverige* og *Alzery mot Sverige*, begge fra 2005, med henvisning til at de konkrete forholdene i mottakerlandet var preget av utbredt bruk av tortur overfor personer som var ansett å utgjøre en trussel mot rikets sikkerhet. Som nevnt har ennå ingen europeiske land åpnet for retur til Irak av personer som settes i forbindelse med terror.

Under mitt besøk i Bagdad 29. juni tok jeg opp Krekar-saken, og vi diskuterte hvilke skritt som er nødvendige for å få til det både Norge og Irak er enige om – at Krekar skal returneres.

I en telefonsamtale 21. juli med min irakiske kollega var vi enige om å arbeide videre med å avklare innholdet i fremtidige garantiordninger fra irakiske myndigheter, hvor vi må ha både en garanti og visshet om at innholdet vil bli respektert. Vi vil følge opp kontaktene med Irak også i tiden fremover, med sikte på retur av Mulla Krekar så snart dette er mulig.

I sum: Vi arbeider for det åpenbare og klare mål om å returnere Mulla Krekar til Irak. Samtidig vil Regjeringen legge vekt å overholde våre folkerettslige forpliktelser på menneskerettighetsområdet.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Jonas Gahr Støre', written in a cursive style.

Jonas Gahr Støre